

Такриз

ба дисертатсияи Иматова Манижа Қудратовна дар мавзӯи «Тахлили хусусиятҳои луғавӣ ва дастурии дискурси сиёсӣ аз нигоҳи тарҷума (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ), барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021302 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ)

Дар илми муосир мафҳуми дискурс дар як қатор соҳаҳои он ба қор меравад ва мавриди таҳқиқи олимони сиёстатшиносӣ, фалсафа, сотсиология, антропология мегардад. Илми забоншиносӣ дар ин радиф мавқеи хосаи худро ишғол менамояд, ки дискурсро ба таври худ таърифу тавсиф намуда, объект ва вазифаҳои онро муайян месозад.

Дискурси сиёсӣ яке аз намудҳои муҳим ва барҷаста ба шумор рафта, таҳқиқи вижагиҳои забонии он аз аҳамияти бузурги илмӣ бархурдор аст. Аз ин лиҳоз мавзӯи интихобнамудаи Иматова М.Қ. хеле мубрам буда, ба бисёр масъалаҳои забоншиносӣ равшанӣ хоҳад андохт. Мубрамии мавзӯи дисертатсияи мавриди тақриз боз дар он зоҳир мегардад, ки дискурси сиёсӣ дар мисоли забони тоҷикӣ бори нахуст мавриди пажӯҳиши махсус қарор гирифта, роҳу воситаҳои тарҷумаи он ба забони маъмултарини дунё – забони тоҷикӣ нишон дода мешаванд. Ин иқдом низ аз аҳамияти назарӣ ва амалӣ бархурдор буда, ба ҳалли масъалаҳои муҳими забоншиносии муқоисавӣ ва тарҷумашиносӣ мусоидат хоҳад кард.

Дисертатсияи номзадии Иматова М.Қ. аз муқаддима, се боб, хулоса, феҳрасти адабиёт ва замима иборат аст.

Дар муқаддима муаллиф интихоби мавзӯи таҳқиқотии худро асоснок намуда, ба дараҷаи омӯзиш, аҳамият ва мақсаду вазифаҳои он равшанӣ меандозад ва ҳамчунин оид ба объекти таҳқиқот, аҳамияти назариявӣ ва амалии дисертатсия ёдовар мешавад.

Боби якуми дисертатсия «Шинохт ва пажӯҳиши дискурс дар забоншиносӣ» ба масъалаҳои назариявии дискурс ва ташшаққули он дар забоншиносӣ, дискурс дар забоншиносии рус, тоҷик ва ҳамчунин омӯзиши ақидаҳои олимони Ғарб бахшида шудааст. Дар ин ҷода дисертант ба қори олимони зерин таъя намудааст: З. Ҳаррис, Э. Бенвенист; Тван Дейк; Ж.Ж.Деррида; Ч.Р.Сёрл; К.Халлидей; З.Харрис; М. D.Malidier; А.Греймас, Ж. Курте; Н.Д.Артюнова; В.В.Богданов; Б.М. Гаспаров; М.Л.Макаров; В.И.Карасик, А.Г.Баранов; Е.И.Шейгал; В.Е.Чернявская; В.З.Демьянков; О.Л.Михалёва; Е.С. Кубрякова; А.В. Переяшкин ва дигарон.

Боби дуоум тахти унвони «Хусусиятҳои лексикӣ ва дискурси сиёсӣ ва тарҷумай онҳо аз забони тоҷикӣ ба забони англисӣ» ба таҳлили луғавии матни сиёсӣ ва хусусияти лексикӣ ва тарҷум аз забони тоҷикӣ ба забони англисӣ бахшида шудааст. Мубрамии ин қисмати диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки масъалаҳои луғавии дискурси сиёсӣ дар забон тоҷикӣ то ба ҳол мавриди пажӯҳиши махсус қарор нагирифтааст. Афзалияти дигари ин бахш дар он аст, ки хусусияти тарҷумай воҳидҳои луғавии дискурси сиёсӣ аз забони тоҷикӣ ба забони англисӣ баррасӣ шудаанд, ки ин ҳам аз рӯйқардҳои нави муаллиф далелат медиҳад. Дар ин бахши қор воҳидҳои луғавӣ ба монанди истилоҳоти сиёсӣ, вожаҳои ифодакунандаи созмонҳо, стратегияҳо ва иқдомҳои сиёсӣ, ибораҳои устувор, калимаҳои ифодакунандаи маҷоз мавриди таҳлили маъноии махсус ва амиқ дар забони тоҷикӣ қарор гирифта, ҳусни тарҷумай онҳо ба забони англисӣ бо мисолҳои мушаххас аз сарчашмаи боэътимод нишон дода шудаанд.

Боби сеюми диссертатсия бо номи «Хусусиятҳои дастурӣ (грамматикӣ) ва дискурси сиёсӣ ва ҳусни тарҷумай он аз забони тоҷикӣ ба забони англисӣ» ба масъалаҳои марбут ба таҳлили сохторӣ-маъноии воҳидҳои дастурии забон ба монанди муҳотаб, воҳидҳои туфайлӣ, ҷонишинҳои шахсӣ, сифат бахшида шудааст, ки аз лиҳози муҳтаво ва равиши қор яке аз иқдомҳои аввалин дар забоншиносии тоҷикӣ мебошад.

Дар баробари дастовардҳои муҳими илмӣ рисола аз камбудиву норасоӣҳо низ холи нест.

1. Дар баъзе ҷойҳои диссертатсия аз дигар забон ба забони тоҷикӣ баргардонида шуда, ҷумла маънои худро гум намудааст. Масалан сах³²;
2. Дар диссертатсия баъзе саҳифаҳо ғалатҳои услубӣ, имлоӣ ва техникӣ китобатӣ ба ҷашм мерасад.

Дар қисмати ҳулоса муаллифи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқоти худро мантиқан ҷамъбасти менамояд.

Диссертатсияи мавриди тақриз, бешубҳа, ба рушди илми забоншиносии муқоисавӣ ва тақмили омӯзиши матнҳои сиёсӣ аз нигоҳи тарҷума ҳангоми омӯзиш ва истифодаи забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ мусоидат хоҳад кард.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Иматова Манижа Қудратовна дар мавзӯи «Таҳлили хусусиятҳои луғавӣ ва дастурии дискурси сиёсӣ аз нигоҳи тарҷума (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ) қори таҳқиқоти анҷомёфта ба ҳисоб рафта, ба талаботи диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-и Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат мекунад ва муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ номзади илм аз рӯи

ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021302 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ) мебошад.

Муқарризи ҳолис:

Номзади илмҳои филологӣ,
Декани факултети забонҳои Аврупои
Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон
ба номи Сотим Улуғзода

Ҳалимова Махбуба Сафаралиевна

Нишонӣ:

734019, ш. Душанбе,
к. Муҳаммадиев 17/6

Имзои Ҳалимова Махбубаро тасдиқ мекунам
Мудирӣ шӯбаи кадрҳои
Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои
хориҷии Тоҷикистон
ба номи Сотим Улуғзода

Ҷусупова Бибиҷон Ғаниҷоновна